

Istungidokument

**B9-0500/2023 }
B9-0501/2023 }
B9-0502/2023 }
B9-0504/2023 }
B9-0505/2023 } RC1**

12.12.2023

RESOLUTSIOONI ÜHISETTEPANEK

vastavalt kodukorra artikli 132 lõigetele 2 ja 4,

millega asendatakse järgmised resolutsiooni ettepanekud:

B9-0500/2023 (Renew)
B9-0501/2023 (Verts/ALE)
B9-0502/2023 (S&D)
B9-0504/2023 (PPE)
B9-0505/2023 (ECR)

Kopenhaageni kriteeriumide kehtestamisest 30 aasta möödumise ja ELi laienemispoliitikale lisatõuke andmise kohta (2023/2987(RSP))

Michael Gahler, Andrius Kubilius, Vladimír Bilčík, Siegfried Mureşan, Tom Vandenkendelaere, Traian Băsescu, Eugen Tomac, Gheorghe Falcă, Dan-Ştefan Motreanu, Alexander Alexandrov Yordanov, Michaela Šojdrová, Aušra Maldeikienė, Liudas Mažylis, Dace Melbārde
fraktsiooni PPE nimel
Pedro Marques, Tonino Picula
fraktsiooni S&D nimel

RC\1292769ET.docx

PE756.682v01-00 }
PE756.683v01-00 }
PE756.684v01-00 }
PE756.686v01-00 }
PE756.687v01-00 } RC1

**Dacian Cioloș, Petras Auštrevičius, Karen Melchior, Ramona Strugariu,
Dragoș Tudorache, Hilde Vautmans**

fraktsiooni Renew nimel

Thomas Waitz

fraktsiooni Verts/ALE nimel

Roberts Zīle

fraktsiooni ECR nimel

Euroopa Parlamendi resolutsiooni ühisettepanek Kopenhaageni kriteeriumide kehtestamisest 30 aasta möödumise ja ELi laienemispoliitikale lisatõuke andmise kohta (2023/2987(RSP))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut (ELi leping), eriti selle artiklit 49,
  - võttes arvesse 22. novembri 2023. aasta resolutsiooni Euroopa Parlamendi ettepanekute kohta aluslepingute muutmiseks¹,
  - võttes arvesse 21.–22. juunil 1993. aastal Kopenhaagenis toimunud Euroopa Ülemkogu kohtumise eesistujariigi järeldusi, mida tuntakse ka Kopenhaageni kriteeriumidena,
  - võttes arvesse ELi ja Lääne-Balkani Thessaloníki tippkohtumise 21. juuni 2003. aasta deklaratsiooni Lääne-Balkani riikide Euroopa Liiduga ühinemise väljavaadete kohta,
  - võttes arvesse komisjoni 5. veebruari 2020. aasta teatist „Ühinemisprotsessi tõhustamine – Lääne-Balkani riikide usutavad väljavaated saada ELi liikmeks“ (COM(2020)0057),
  - võttes arvesse oma 23. novembri 2022. aasta soovitusi nõukogule, komisjonile ja komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale ELi uue laienemisstrateegia kohta²,
  - võttes arvesse oma 19. juuni 2020. aasta soovitusi nõukogule, komisjonile ja komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, mis käsitleb Lääne-Balkanit pärast 2020. aasta tippkohtumist,
  - võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 23. ja 24. juuni 2022. aasta ning 29. ja 30. juuni 2019. aasta järeldusi,
  - võttes arvesse komisjoni 8. novembri 2023. aasta laienemispaketti 2023. aastal,
  - võttes arvesse Euroopa Liidu aluspõhimõtteid, sealhulgas pühendumist demokraatiale, õigusriigile ja inimõiguste austamisele,
  - võttes arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste hartat,
  - võttes arvesse kodukorra artikli 132 lõikeid 2 ja 4,
- A. arvestades, et laienemine on üks kõige mõjusam ELi välispoliitika vahend ja seni üks liidu edukamaid poliitikavaldkondi, mille abil hoogustada vajalikke reforme nii ELis kui ka taotlejariikides; arvestades, et see on endiselt strateegiline ja tulevikku suunatud geopoliitiline investeering rahusse, julgeolekusse, stabiilsusesse, koostöösse, ühistesse

¹ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2023)0427.

² ELT C 167, 11.5.2023, lk 105.

väärtustesse ja heaolusse Euroopa mandril;

- B. arvestades, et eelmised laienemisvoorud on edukalt tugevdanud ühtset turgu, soodustanud majanduskasvu ja suurendanud ELi ülemaailmset mõju;
- C. arvestades, et laienemise tulemuslikkus on viimastel aastatel märkimisväärselt vähenenud, kuna EL, eelkõige nõukogu, ei ole oma lubadusi täinud; arvestades, et ebaõiglased viivitused ja vetod nõukogus on märkimisväärselt kahjustanud ELi usaldusväärsust ning tema võimet ergutada kandidaatriikides poliitiliste muutuste tegemist; arvestades, et Euroopa Parlament on kahtlemata laienemist kõige tugevamalt toetav ELi institutsioon;
- D. arvestades, et enam kui 30 aastat tagasi kohtusid 21. ja 22. juunil 1993 Kopenhaagenis toonased kaksteist ELi riigipead ja valitsusjuhti ning võtsid vastu ELi liikmesuse kriteeriumid, sealhulgas demokraatia, õigusriigi, inimõiguste, turumajanduse ning võime kohta rakendada tõhusalt ELi õigustikku; arvestades, et Kopenhaageni kriteeriumid on üliolulised tagamaks, et ELiga ühineda soovivad riigid jagavad ühiseid väärtusi, neil on stabiilsed institutsioonid ja nad saavad edukalt rakendada ELi õigusakte;
- E. arvestades, et ELi lepingu artikli 2 kohasel rajaneb liit sellistel väärtustel nagu inimväärikuse austamine, vabadus, demokraatia, võrdsus, õigusriik ja inimõiguste, kaasa arvatud vähemuste hulka kuuluvate isikute õiguste austamine, mis on osa Kopenhaageni kriteeriumidest ja millest peavad kõik liikmesriigid alati kinni pidama; arvestades, et Euroopa õigusriigi mehhanism loodi selleks, et tagada õigusriigi mõjus ja sidus kaitse kõigis liikmesriikides;
- F. arvestades, et pidades silmas Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu ning Venemaa kasvavat ohtu Euroopa rahule ja stabiilsusele, on tõhustatud laienemispoliitika endiselt väga tugev poliitiline vahend rahu, julgeoleku, stabiilsuse, koostöö ja demokraatlike väärtuste kaitsmiseks ja edendamiseks Euroopa mandril;
- G. arvestades, et ELiga ühinemine peab igal juhul olema tulemuspõhine menetlus, milles hinnatakse iga taotleja saavutusi Kopenhaageni kriteeriumide täitmisel, eelkõige inimõiguste, demokraatia ja õigusriigi põhimõtte täieliku austamise tagamisel, kindlustamaks, et ELi laienemine tugevdab, mitte ei nõrgesta ühtset turgu; arvestades, et ühinemisprotsess on sätestatud ELi lepingu artiklis 49; arvestades, et arvesse tuleb võtta ka ELi integratsioonisuutlikkust, nagu on sätestatud 1993. aastal Kopenhaagenis toimunud Euroopa Ülemkogu kohtumise järeldustes; arvestades, et Euroopa Parlament on palunud kehtestada selge tähtaja, mille kohaselt läbirääkijariikidega peetavad läbirääkimised viidaks lõpule hiljemalt praeguse kümnendi lõpuks;
- H. arvestades, et ELi juhtimisstruktuuride reform, sealhulgas otsustusprotsesside ühtlustamine, on juba ELi praeguses koosseisus vajalik ning see on vajalik ka laienenud Euroopa Liidu nõuetekohaseks ja tõhusaks toimimiseks; arvestades, et reformitud ja paremini toimiv liit on nii praeguste kui ka tulevaste liikmesriikide huvides;
- I. arvestades, et 2022. aasta juunis sai laienemiskava uut hoogu juurde; arvestades, et

komisjon soovitas oma 2023. aasta laienemispaketis alustada ühinemisläbirääkimisi Ukraina ja Moldova Vabariigiga, aga ka Bosnia ja Hertsegoviinaga, kui riik on teinud vajalikud sammud, ning anda Gruusiale taotlejariigi staatus, kui asjaomased ühinemiskriteeriumid on täidetud; arvestades, et 14.–15. detsembril 2023 teeb Euroopa Ülemkogu nende soovitude kohta otsuse; arvestades, et ELi kandidaatriigid on praegu Montenegro, Serbia, Põhja-Makedoonia, Albaania, Bosnia ja Hertsegoviina, Türgi, Moldova Vabariik ja Ukraina; arvestades, et Kosovot ja Gruusiat peetakse potentsiaalseteks kandidaatideks; arvestades, et Euroopa Ülemkogu andis 23.–24. juunil 2022 Ukrainale ja Moldova Vabariigile ning 15. detsembril 2022 Bosnia ja Hertsegoviinale kandidaatriigi staatuse;

- J. arvestades, et oma 2023. aasta teatises ELi laienemispoliitika kohta märkis komisjon, et kandidaatriigid peavad tegutsema kindlameelsemalt, et viia ellu vajalikud reformid ning teha põhiküsimustes konkreetseid edusamme, et uut hoogu täielikult ära kasutada;
- K. arvestades, et 17. oktoobril 2023 märkis Armeenia peaminister Nikol Pašinjan Euroopa Parlamendis, et Armeenia Vabariik on valmis astuma Euroopa Liidule lähemale nii palju, kui Euroopa Liit seda võimalikuks peab;
1. nõuab eespool toodut arvesse võttes tungivalt, et 14. ja 15. detsembril 2023. aastal toimival Euroopa Ülemkogu kohtumisel kiidaks Euroopa Ülemkogu heaks komisjoni 8. novembri 2023. aasta laienemispaketis 2023 esitatud soovitud ning teeks otsuse alustada Ukraina ja Moldova Vabariigiga ühinemisläbirääkimisi, alustada Bosnia ja Hertsegoviinaga ühinemisläbirääkimisi ning anda Gruusiale kandidaatriigi staatus tingimusel, et võetakse teatavaid meetmeid; tunneb heameelt uue Lääne-Balkani riikide majanduskasvu kava üle, millest komisjon teatas 2023. aasta laienemispaketi tutvustamisel; kutsub nõukogu üles võtma ka läbirääkimisraamistiku vastu viivitamata, kui iga kandidaatriigiga seotud asjakohased nõuded on täidetud, et alustada kiiresti ühinemisläbirääkimisi;
  2. tähistab Kopenhaageni kriteeriumide 30. aastapäeva, tunnustades nende ajaloolist tähtsust ELi laienemiseks selge ja tulemusliku raamistiku loomisel ning tunnustades mitmesuguste riikide saavutusi ja edusamme ELi liikmesuse suunas liikumisel; tunneb heameelt selle üle, et nii paljudel riikidel on huvi ja poliitiline tahe ELiga ühineda, ning tunnustab paljude läbirääkijariikide tõsiseid jõupingutusi, mida tehakse liikmesuse nõuete täitmiseks; kinnitab veel kord oma pühendumust kandidaatriikide ja potentsiaalsete kandidaatriikide tulevasele ELi liikmeks saamisele; rõhutab vajadust kehtestada ELi kandidaatriikidele selge ELi laienemise ajakava, et nad saaksid ELiga ühinemise läbirääkimised viia lõpule praeguse kümnendi lõpuks; rõhutab, et liikmesust ei tohiks saada kiirkorras; toonitab, et põhiväärtuste osas tohi järeleandmisi teha;
  3. kinnitab veel kord Kopenhaageni kriteeriumide tähtsust selle tagamisel, et kandidaatriigid ja potentsiaalsed kandidaatriigid näitaksid üles järjekindlat ja püsivat pühendumust demokraatiale, õigusriigile, inimõigustele ning vähemuste austamisele ja kaitsmisele ning majandusreformidele, kohanedes samal ajal ka ELi muutuvate vajaduste ja väljakutsetega; kutsub komisjoni ja Euroopa välisteenistust üles kohaldama usaldusväärsemat ja tulemuspõhist lähenemisviisi, mis on kindlalt juurdunud

Kopenhaageni kriteeriumides;

4. on veendunud, et laienemine on ELi jaoks strateegiliselt oluline, seda eriti Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja kontekstis; rõhutab, et tõhustatud laienemispoliitikast on saanud üks tugevamaid ELi käsutuses olevaid geopoliitilisi vahendeid ning et tema naabruses ei ole enam nn halle tsoone; juhib tähelepanu sellele, et laienemine kujutab endast strateegilist investeeringut rahusse, julgeolekusse, stabiilsusesse ja heaolusse ning edendab demokraatiat ja Euroopa väärtusi kogu Euroopas;
5. toonitab geopoliitilist vajadust kaasata Euroopa Liitu Lääne-Balkani riigid, Ukraina, Moldova Vabariik ja Gruusia, rõhutades nende poolt praegu tehtavaid arvukaid jõupingutusi ja seda, kui tähtis on nende integreerimine piirkondliku stabiilsuse ja julgeoleku jaoks, ning ergutades jätkama dialoogi ja koostööd praeguste konfliktide ja erimeelsuste lahendamiseks; mõistab sellega seoses teravalt hukka Ungari peaministri avaldused Ukrainaga ühinemisläbirääkimiste alustamise kohta ja muutuse riigi Kosovo-poliitikas ning märgib, et Orbáni avaldused takistavad ELi laienemisprotsessi; tuletab nõukogule meelde, et asjaolu, et Ungarist saab 2024. aasta juulis ELi eesistujariik, võib tuua kaasa negatiivseid tagajärgi;
6. kordab oma muret teadete pärast, et laienemise ja naabruspoliitika volinik Olivér Várhelyi püüab tahtlikult mööda hiilida demokraatia ja õigusriigi valdkonna reformide kesksest tähtsusest ELi läbirääkijariikides ja seda õhnestada; kutsub taas komisjoni üles algatama selles küsimuses sõltumatu uurimise ning andma uurimise tulemustest aru parlamendile ja nõukogule;
7. tunneb heameelt Armeenia valitsuse valmisoleku üle läheneda Euroopa Liidule ja palub komisjonil kaaluda minna kahepoolsetes suhetes ulatuslikust ja laiendatud partnerluslepingust kaugemale;
8. rõhutab, et ELiga ühinemine peab toimuma kooskõlas ELi lepingu artikliga 49, lähtudes asjakohaste menetluste järgimisest ja tingimusel, et täidetakse kehtestatud kriteeriume, eelkõige ELi liikmeks saamise Kopenhaageni kriteeriume; rõhutab, et ühinemine peaks alati jääma tulemuspõhiseks protsessiks, mis nõuab Lääne-Balkani riikides, Ukrainas, Moldova Vabariigis ja Gruusias asjakohaste reformide vastuvõtmist ja rakendamist, eelkõige demokraatia, õigusriigi, inimõiguste, põhivabaduste, vähemuste austamise ja kaitsmise, turumajanduse ja ELi õigustiku rakendamise valdkonnas; tunneb heameelt paljude kandidaatriikide ja potentsiaalsete kandidaatriikide ametivõimude jõupingutuste üle oma reformikava edendamisel ning julgustab neid oma jõupingutusi kooskõlas komisjoni soovitustega kahekordistama, et ELi liikmesuse suunas edasi liikuda; ootab, et ELi vahendatud Belgradi ja Priština dialoogis tehtaks eelseisval perioodil konkreetseid edusamme ning et selle osalised täidaksid oma kohustusi; kordab komisjonile ja nõukogule esitatud üleskutset tühistada Kosovo vastu võetud piiravad meetmed; rõhutab, et ELi laienemisprotsessis tuleb vältida lahendamata kahepoolsete ja piirkondlike vaidluste kasutamist kandidaatriikide ühinemisprotsesside takistamiseks; kutsub komisjoni üles tegema ettepaneku mehhanismi kohta, mis tagaks, et niisuguste vaidluste lahendamine ja vahekohtumenetlus ei oleks kandidaatriikide ELiga ühinemisega seotud; märgib, et kahepoolsete probleemide kasutamine liikmesriikide

endi huvides on vastuolus ELi aluslepingute mõttega; taunib sellega seoses teatavate liikmesriikide ühepoolsete ajalooliste nõudmiste uuesti tõstatumist, mis takistab teatavate kandidaatriikide liikumist ELiga ühinemise suunas ja kahjustab märkimisväärselt ELi usaldusväarsust;

9. tunneb heameelt komisjoni ettepaneku üle võtta vastu määrus, millega luuakse Ukraina rahastu³, mis toetab ka ühinemisega seotud reforme; kordab oma seisukohta, mille ta võttis kõnealuse rahastu kohta vastu 2023. aasta oktoobris; tunneb muret edusammude puudumise pärast seadusandlikus menetluses ja nõuab tungival, et nõukogu võtaks kiiresti vastu üldise lähenemisviisi määruse kohta ja mitmeaastase finantsraamistiku üldise läbivaatamise kohta, et institutsioonidevahelised läbirääkimised saaksid viivitamata alata;
10. on kindlalt veendunud, et ELi ühise välis- ja julgeolekupoliitikale vastavuse saavutamine on kandidaatriikide ja potentsiaalsete kandidaatriikide jaoks hädavajalik ning ühtlasi viis näidata ELi aluspõhimõtete täielikku järgimist ja on tulevase kestliku liikmesuse oluline näitaja; kordab, et ühinemine saab toimuda vaid siis, kui riik järgib ELi sanktsioone, mis on kehtestatud seoses Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõjaga;
11. nõuab, et EL ja selle liikmesriigid kiirendaksid niisuguste riikide integratsiooni, kes näitavad üles strateegilist suunitlust ja vankumatut pühendumust ELiga seotud reformidele, demokraatia tugevdamisele, põhiväärtustele ning välis- ja julgeolekupoliitika ühtlustamisele;
12. ergutab standardite ja normide järjepidevat kohaldamist kõigi kandidaatriikide suhtes ning kutsub komisjoni üles tagama ka edaspidi laienemisprotsessi tulemuslikkuse, läbipaistvuse ja terviklikkuse ning selle, et kõik otsused tehakse õiglasel, erapooletul ja liidu aluspõhimõtteid kajastaval viisil;
13. kutsub komisjoni üles kohaldama ranget tingimuslikkust ja hindama ametlikult läbirääkijariike ELi õigusriigi mehhanismi alusel, eesmärgiga saada objektiivne ja selge ülevaade olukorrast, et vältida pidevat edusammude puudumist, tõsiseid puudusi ja tagasiminekut; märgib, et mõned laienemisprotsessis osalevad riigid on teinud vähe jõupingutusi, et täita kooskõlas Kopenhaageni kriteeriumidega liikmesuse nõudeid; peab kahetsusväärseks mõnede laienemisprotsessis osalevate riikide olulist ja murettekitavat edusammude puudumist – ning isegi tagasiminekut – ELiga ühinemise suunas liikumisel; kutsub sellega seoses komisjoni üles eraldama rahalisi vahendeid ainult nendele riikidele, kes saavutavad käegakatsutavaid tulemusi ja viivad nn põhialuste valdkonnas ellu reforme;
14. kutsub ELi üles tagama, et ka liit valmistuks ühinemisprotsessis osaleva mis tahes ELi kandidaatriigi vastuvõtmiseks ELi ühtsele turule niipea, kui see riik on tõestanud oma suutlikkust võtta vajalikke kohustusi ja rajada tugev õigusriik; nõuab sellega seoses edusammude korral positiivse mõjuga tingimuslikkuse mudelite kasutuselevõttu, andes

³ 20. juuni 2023. aasta ettepanek võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse Ukraina rahastu (COM(2023)0338).

juurdepääsu ELi ühtsele turule ning muudele ELi poliitikavaldkondadele ja algatustele, tuginedes prioriteetsele tegevuskavale ja asjakohastele valdkondlikele programmidele, ning andes juurdepääsu asjaomastele ELi rahalistele vahenditele, mis võimaldab kandidaatriigi kodanikel saada ühinemisest kasu juba protsessi vältel, mitte alles pärast selle lõpuleviimist; nõuab ka negatiivse mõjuga tingimuslikkuse käivitamist tagasimineku või pideva edusammude puudumise korral, peatades ühinemiseelse rahastamise ja ühinemisläbirääkimised; nõuab selliste rahaliste vahendite kasutamisega seoses eelkõige rangema ja paremini täidetava aruandekohustuse kasutuselevõttu; rõhutab sellega seoses, et hüved ja algatused, nagu Euroopa poliitiline ühendus, ei ole laienemise alternatiivid ega asendajad, kuna see purustaks ELi liikmesriikideks saada soovivate riikide õiguspärased püüdlused;

15. nõuab, et kaalutaks võimalust nimetada ametisse ELi pealäbirääkija, kes annaks oma tegevusest aru Euroopa Parlamendile ning kellel oleks iga riigiga läbirääkimiste pidamiseks ulatuslikud volitused;
16. rõhutab, et ELi laienemispoliitika üle on vaja rakendada tugevamat parlamentaarset järelevalvet; nõuab Euroopa Parlamendi rolli tugevdamist kogu ühinemisprotsessi käigus, sealhulgas võimaldades tal täies mahus kontrollida kandidaatriikide edusamme kõigis poliitikavaldkondades; kutsub komisjoni ja nõukogu üles võtma täielikult arvesse parlamendi tõstatatud mureküsimusi ja nõudmisi; rõhutab parlamendiorganite erilist rolli laienemisprotsessis osalevates riikides ja nõuab nende rolli tugevdamist ELiga ühinemise protsessis, võttes arvesse nende konkreetset ja keskset rolli vajalikus reformiprotsessis õigusnormide ühtlustamise, järelevalve ja kodanike teavitamise kaudu;
17. rõhutab vajadust ELi sisereformide järele paralleelselt laienemisprotsessiga, et suurendada liidu suutlikkust uusi liikmeid tõhusalt integreerida, nagu on ette nähtud 1993. aastal Kopenhaagenis toimunud Euroopa Ülemkogu järeldustes, tagada, et laienemisprotsess aitab positiivselt kaasa liidu üldisele ühtekuuluvusele ja stabiilsusele, ning suurendada ELi tegutsemisvõimet otsuste tegemise reformimise teel, sealhulgas kvalifitseeritud häälteenamusega hääletamise kehtestamise kaudu, sealhulgas välis- ja julgeolekupoliitika otsuste puhul ning ühinemisprotsessi seisukohast olulistes valdkondades; nõuab eelkõige ühehäälsuse nõude kaotamist läbirääkimisprotsessi alustamise üle otsustamisel ning üksikute läbirääkimisklastrite ja -peatükkide avamisel ja sulgemisel, kuid rõhutab, et lõplik otsus iga kandidaatriigi ühinemise kohta peaks jääma ühehäälseks; nõuab lisaks laienenud liidu kui terviku tõhusa toimimise tagamist; tuletab meelde, et ühehäälsuse kaotamise suunas oleks võimalik liikuda ka siis, kui Lissaboni lepingus sisalduvaid võimalusi täiel määral ära kasutatakse; rõhutab, et reformid tagaksid laienenud liidu kui terviku tõhusa toimimise ja ühtlasi ka ühinemisläbirääkimiste pidamise kandidaatriikidega, mis võimaldaks ELil olla valmis uute liikmete vastuvõtmiseks mõistliku aja jooksul ja hiljemalt praeguse kümnendi lõpuks;
18. nõuab tugevat järelevalvemehhanismi, mis võimaldaks jälgida kandidaatriikide reforme ja kõigi poliitiliste kriteeriumide täitmisel tehtavaid edusamme; nõuab eelkõige spetsiifilise ja tulemusliku järelevalvemehhanismi loomist, mis kaitseks

ühinemismenetluste raames liidu põhiväärtusi ja finantshuve; nõuab, et enne järgmist laienemist tugevdataks õigusriigi põhimõtte ning ELi aluspõhimõtete ja väärtuste kaitsmise mehhanismi ning järgimise tagamiseks vajalikku järelevalvesuutlikkust; rõhutab vajadust laiema õigusriigiga seotud tingimuslikkuse mehhanismi järele, mis hõlmaks kogu liidu eelarvet ja kõiki liidu põhiväärtusi, nagu on määratletud ELi lepingu artiklis 2;

19. kordab üleskutset komisjonile rakendada Euroopa Kontrollikoja eriaruandes nr 01/2022 esitatud soovitusi, et tagada õigusriigi toetamiseks Lääne-Balkani riikides ja idapartnerluse kolmes kandidaatriigis antava ELi finantsabi tõhus mõju, eelkõige töötades välja selged suunised ja võrdlusalused ühinemiseelse abi instrumendi (IPA III) toetuste ümbersuunamise ja tingimuslikkuse sätete kohaldamiseks; kutsub komisjoni üles liitma ühinemiseelse abi instrumendiga IPA III uusi läbirääkijariike;
20. kutsub komisjoni üles kohandama ühinemisläbirääkimisi, et võtta laienemisprotsessis arvesse jätkuvate ELi poliitika reformimise kaalutluste pikaajalisi väljavaateid;
21. nõuab, et EL ja selle liikmesriigid intensiivistaksid oluliselt avalikkuse kaasamist ja tõhustaksid strateegilist kommunikatsiooni laienemispoliitika eeliste teemal nii läbirääkijariikides kui ka ELi liikmesriikides; kutsub ühinevate riikide ametivõime üles nendele jõupingutustele täielikult kaasa aitama; nõuab, et EL ja selle liikmesriigid osaleksid aktiivselt konfliktide lahendamises ja heanaaberlike suhete edendamises läbirääkijariikides; kutsub sellega seoses komisjoni üles rahaliselt toetama läbirääkijariike, kes töötavad tõeliselt heanaaberlike suhete ja püsiva leppimise nimel ning on end viinud täielikult kooskõlla ELi strateegiliste eesmärkide, väärtuste ja huvidega, sealhulgas ELi ühise välis- ja julgeolekupoliitikaga;
22. nõuab, et EL ja selle liikmesriigid jätkaksid meediapädevuse ja meedia sõltumatuse ning kodanikuühiskonna toetamist kandidaatriikides ja potentsiaalsetes kandidaatriikides ning toetaksid neid võitluses teabega manipuleerimise ja välise pahatahtliku sekkumise vastu, et tugevdada demokraatlikke institutsioone ja väärtusi; rõhutab, kui tähtis on kodanikuühiskonna organisatsioonide struktuurne kaasamine laienemisprotsessi; nõuab sellega seoses, et EL eraldaks täiendavaid vahendeid kodanikuühiskonna osalejatele, kes on pühendunud ELi väärtustele ja põhimõtetele, demokraatiale, rahuloomele ja inimestevahelistele kontaktidele; rõhutab vajadust süvalaiendada nendes valdkondades soolist võrdõiguslikkust, inimõigusi (eelkõige väljendusvabadust), vähemuste kaitset ja inimõiguste kaitsjate kaitset ning rakendada täielikult mittediskrimineerimise põhimõtet kogu ühinemisprotsessi vältel; rõhutab, kui oluline on suurendada inimestevahelisi kontakte ELi liikmesriikide ja laienemisprotsessis osalevate riikide vahel;
23. palub järgmisel volinike kolleegiumil nimetada eraldi laienemisvolinik ja taastada laienemise peadirektoraat;
24. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele ning läbirääkijariikide valitsustele ja parlamentidele.

